

SEDMI KONTINENT

filmsko obrazovni program za škole i vrtiće
udruga Djeca susreću umjetnost

METODIČKI PRIJEDLOZI ZA OBRADU IGRANOG FILMA *MOJ BRAT LOVI DINOSAURE*

REDATELJ: Stefano Cipani
(PREPORUČENA DOB: 11+)

AUTORICE: Marija Krstanović i Ana Manjaka

VRIJEDNOSTI KOJE OSVJEŠĆUJEMO I RAZVIJAMO UZ FILM:

- različitost kao pozitivna komponenta pojedinaca u društvu
- empatija
- mogućnosti traženja pomoći ako nam je potreba
- bolje razumijevanje osoba s Downovim sindromom

AKTIVNOSTI IZ PRIRUČNIKA KOJE IZDVAJAMO:

Prije projekcije filma: [Druga aktivnost - istraživanje Down sindroma](#)

Nakon projekcije filma: [Prva aktivnost - adaptacija i autobiografija](#)

Samostalni rad: [Peti zadatak - snimi "intervju za posao" sa suučenicom iz razreda](#)

PRIPREMILI:

Autorice: Marija Krstanović i Ana Manjaka

Urednice: Marija Georgiev i Edita Bilaver

Nakladnik: Udruga Djeca susreću umjetnost

SADRŽAJ

	2
1. INFORMACIJE O FILMU	4
O autorima	4
Stefano Cipani	4
Giacomo Mazzariol	4
Nagrade i priznanja	5
Zanimljivosti o filmu	5
Sažetak filma	6
Siže filma	6
2. ESEJ O FILMU	8
3. METODIČKI PRIJEDLOZI ZA PRIPREMU, OBRADU I PONAVLJANJE	11
Ishodi	11
3.1. AKTIVNOSTI PRIJE PROJEKCIJE FILMA	11
Motivacija	11
Prva aktivnost - razgovor	11
Druga aktivnost - istraživanje Down sindroma	12
Treća aktivnost	12
Četvrta aktivnost - filmski pojmovi	12
3.2. AKTIVNOSTI UZ PROJEKCIJU FILMA	13
Motivacijski razgovor	13
Najava filma	13
Prikazivanje filma	14
Emocionalno - intelektualna stanka	14
3.3. AKTIVNOSTI NAKON PROJEKCIJE FILMA	14
Prva aktivnost - adaptacija i autobiografija	14
Druga aktivnost - fabula	15
Treća aktivnost - zvučna slika filma s naglaskom na glazbu i elipsa	15
Četvrta aktivnost - boja i likovna umjetnost u filmu	16
Peta aktivnost - filmski plan, kadar s obzirom na promatrača, kut snimanja	18
4. ZA ISTRAŽIVANJE	21
4.1. PROJEKTNO-ISTRAŽIVAČKI ZADACI	21
4.2. POJMOVNIK	21
4.2. ZA ČITANJE I ISTRAŽIVANJE	22
5. POPIS KORIŠTENE LITERATURE	23
6. POPIS PRILOGA	24
1. Popis radnih listova	24
2. Powerpoint prezentacija	24
3. Popis slika u galeriji	24
4. Popis video isječaka	24

O FILMU

1. INFORMACIJE O FILMU

REDATELJ: Stefano Cipani

SCENARISTI: Fabio Bonifacci i Giacomo Mazzariol

PRODUCENTI: Isabella Cocuzza, Arturo Paglia

SKLADATELJ: Lucas Vidal

O autorima

Stefano Cipani

Stefano Cipani (Salò, 1986.) rođen je na sjeveru Italije gdje odrasta u umjetničkom okruženju svoje obitelji. Tijekom četverogodišnjeg studija na Sveučilištu u Bologni studira povijest filma i kritiku te se pridružuje filmskom i umjetničkom kolektivu theSPONKstudios. Nakon diplome, upisuje Universal Studio u Los Angelesu gdje magistrira film nakon čega surađuje s brojnim američkim produkcijskim kućama i režira dva kratkometražna naslova snimljena na super16 mm filmu - Napoleon's Charm (2009) i While God Is Watching Us (2011). Nakon jednogodišnje prekooceanske kolaboracije vraća se u Italiju gdje snima još nekoliko kratkiša - Symmetry (2014), Shine Bright: The Musical (2016) te animirani film WW1 in Colors (2020).

Moj brat lovi dinosaure (2019) njegov je prvi dugometražni film, a nakon njega nastaje još jedan u dugom metru - Gym Class (2022).

Giacomo Mazzariol

Giacomo Mazzariol (Castelfranco Veneto, 1997.) mladi je pisac čiji je autobiografski roman prvijenac Moj brat lovi dinosaure (2016) postao bestsellerom prevedenim na više od 10 jezika. Osim toga, sa scenarističkom skupinom GRAMS radi na Netflixovoj TV seriji Baby, aktualan je na svom blogu Generation Z, a 2018. godine izlazi mu i druga knjiga - Gli Squali.

Nagrade i priznanja

Venecija Film Festival 2019 | **Nagrada "Sorriso diverso"**

Silver Ribbon 2020 | **Nominacija za najboljeg novog redatelja**

European Film Awards 2020 | **Nagrada za najbolji film po izboru mladih**

David di Donatello Awards 2020 | **Nominacija za najbolju glumicu**

David di Donatello Awards 2020 | **Nagrada za najbolji film po izboru mladih**

Zanimljivosti o filmu

1. Na Svjetski dan Downovog sindroma 2015. godine, tada osamnaestogodišnji Giacomo Mazzariol postavio je na svoj YouTube kanal *Jednostavan intervju*: <https://www.youtube.com/watch?v=0v8twxPsszY&t=3s> koji je snimio s bratom Giò, a koji će dovesti prvo do romana, potom i filma *Moj brat lovi dinosaure*. U ovoj amaterskoj snimci dvojica braće simuliraju intervju u kojem je Giacomo poslodavac koji bi trebao zaposliti dječaka s Downovim sindromom.
2. Video je ubrzo postao senzacija: najveće talijanske dnevne novine kao što su *La Repubblica*, *Corriere della Sera* i *Il Fatto Quotidiano* posvetile su mu naslovnice, o njemu su izvještavali strani mediji, a Giacomo i Giovanni pozvani su čak u talijansku verziju španjolskog talent showa *Tú sí que vales* na kojem su postigli izvanredan uspjeh.
3. Scenarist Fabio Bonifacci je, zavidnom iskustvu unatoč, dao izjavu da je *Moj brat lovi dinosaure* najljepša priča kojom se ikad bavio.
4. Ovo je prvo dugometražno ostvarenje redatelja Stefana Cipanija, ali i u njemu (kao i u prethodnim kratkišima) obrađuje temu eskapizma: Jack bježi od svoje obitelji, od doma, istine, od sebe samog.
5. Još jedna sličnost ovog filma i prethodnih Cipanijevih ostvarenja jest izbor glazbe koji ide ruku pod ruku s mizanscenom, kadriranjem i montažom. Ovaj pristup preuzeo je promatrajući predstave koje je njegova majka, koreografinja klasičnog baleta, postavljala na scenu još od kada je bio dijete.
6. U filmu postoji scena u kojoj Giò nosi majicu na kojoj je nacrtao svastiku, evo kako Cipani objašnjava tu potencijalno problematičnu sekvencu: "Jednostavnom iskrenošću, ne znajući što je nacizam, Giò dokazuje da ga ništa ne može spriječiti da iskaže ljubav bratu. Sva narativna napetost koja se nakupila tijekom filma konačno se oslobađa. Politički je nekorektno da dijete s Downovim sindromom nosi majicu sa svastikom, ali u toj fazi radnje i u tom kontekstu to postaje iskrena i potresna gesta, suptilno satirična, ali istovremeno bezopasna."
7. U uvodnoj špici rečenice i logotipi su šareni i nakrivljeni. Primjer je ovo redateljskog odabira koji služi kao ključ za anticipiranje priče koja slijedi - film će se na nekonvencionalan način baviti temom različitosti i prihvaćanja Drugih i drugačijih

8. Teta Dolores koju glumi Rossy De Palma, uspješna glumica i muza poznatog španjolskog redatelja Pedra Almodóvara, lik je kojeg je nadodao scenarist (ne pojavljuje se u Mazzariolovoj knjizi)
9. Scena u kojoj doktorica nakon Giòva rođenja roditeljima u postotcima hladno nabraja poteškoće koje imaju djeca s ovom kromosomskom promjenom, predbacujući što nisu na vrijeme napravili test kojim bi se poremećaj utvrdio (a potom izvršio pobačaj), također je nadodana u film. U knjizi, roditelji unaprijed znaju da će nerođeno dijete biti zahvaćeno Downovim sindromom te zajedno s djecom donose odluku o tome da žele da im se pridruži na ovom svijetu.
10. Za završne scene filma koristi se arhivska dokumentarna građa stvarne obitelji Mazzariol, odnosno spomenuti video kojeg je Giacomo objavio na YouTubeu. Prikazuje se bez originalnog zvuka, uz glazbenu pratnju *La Cura* Franca Battiata, manje je rezolucije i ima debeli crni obrub - znakovi su to koji ga jasno razlikuju od ostatka filma, tj. od fikcije.

Sažetak filma

Inspirirana istinitim događajima, talijansko-španjolska obiteljska komedija *Moj brat lovi dinosaure* donosi priču o Jacku koji je kao petogodišnjak povjerovao dobronamjernoj laži svojih roditelja da je njegov novorođeni brat Giò superjunak s nadnaravnim moćima; možda Goku, Petar Pan ili pak Nindža Kornjača?

Ipak, nedugo nakon, iluzija se rasplinula - Giò ima kromosom viška, a njegova iznimnost ima medicinsko nazivlje - Downov sindrom. Kada krene u srednju školu i upozna Ariannu, svoju prvu ljubav, Giòvo nepredvidivo ponašanje postaje sve veća prijetnja Jackovom krhkom društvenom statusu što ga navodi na ekstremne mjere - pred novim kolegama odlučuje sakriti činjenicu da ima brata, štoviše, nespretno ga proglašava preminulim.

Siže filma

"Svaka obitelj ima mjesto za ozbiljne razgovore. Za obitelj Mazzariol, to je parkiralište iza diskonta."

Ovim riječima nas, tada petogodišnji Jack, uvodi u prvu scenu: tradicionalno okupljeni na parkiralištu, bračni par Davide i Katia svojoj djeci Jacku, Chiari i Alice najavljuju da u njihov dom stiže četvrta prinova - jedan vrlo poseban dječak. "Toliko savršen da će imati kromosom viška", kaže tata Davide. Premda upućeni u dijagnozu Downovog sindroma koja podrazumijeva vrlo teške posljedice za život njihova sina (kao što su kraći životni vijek i 100-postotna mentalna retardacija), roditelji Mazzariol odluče posegnuti za tzv. bijelom laži i predstaviti svojoj djeci ovaj genetski poremećaj kao posebnu moć zahvaljujući kojoj će Giò odrastati u svijetu

drugačijem od našeg, u fantastičnom svemiru! Za Jacka, koji oduvijek želi brata, njihova nevina varka postaje snažnim uporištem daljnjeg maštanja i svoje djetinjstvo provodi u uvjerenju da je njegov brat doista superheroj; tako kada čuje da će Giò biti usporen i kretati se svojim tempom pomisli da se radi o Nindža kornjači, kada čuje da će vječno biti beba pomisli da je Petar Pan, a kada se presele u novu kuću uvjeren je da je riječ o dvorcu za novopridošlog kralja.

Nakon što se Giò jednom prilikom skoro uguši jedući hranu, Jackove predodžbe se rasplinjuju - njegov brat mentalno je, tjelesno i motorički nerazvijen; on je bolestan. Ponos zamjenjuje sram, a oduševljenje duboko usađena briga koja u tinejdžerskim godinama zarobljava glavu pitanjima: "Hoće li Giò jednoga dana imati prijatelje i djevojku? Koji će posao raditi u životu? Hoće li umrijeti mlad?"

Početak srednje škole, želja za socijalizacijom i prvo zaljubljivanje dodatni su izazovi koji potpiruju Jackove nesigurnosti. On mijenja sve na sebi - izgled, stav i interese - počinje svirati s "cool" dečkima u bendu i usvajati od njih trikove kako "smotati" djevojke. Kako bi održao ovaj krivotvoren identitet, Jack unutar nove sredine prešućuje Giòvo postojanje, štoviše, prilikom javnog nastupa odlazi toliko daleko da izjavljuje kako je njegov brat odavno mrtav. Upadajući dublje i dublje u blato vlastitih izmišljotina, Jack razočarava sve oko sebe, a ponajviše sebe samog.

Morat će proći kroz cijeli pubertet i niz neugodnosti da shvati da njegova početna predodžba brata nije bila tako pogrešna i da Giò, ako ga se prigrli u njegovoj posebnosti, uistinu krije magičan potencijal.

2. ESEJ O FILMU

Downov sindrom (ili trisomija 21) najčešći je genetski poremećaj koji zahvaća jedno od 650 novorođene djece. Manifestira se kao mentalna, tjelesna i motorička nerazvijenost što je posljedica prekobrojnog stanja kromosoma: umjesto njih 46, koliko ih ima svaka normalna tjelesna stanica (osim spolnih koje imaju 23), u 95 % osoba s ovim sindromom nalazi se 47 kromosoma jer je jedan - onaj 21. - višak. Dok se životi obitelji s ovakvim prinovama iz korijena mijenjaju, kod šire javnosti je i dalje potrebno podizati svijest o važnosti inkluzije ovog vulnerabilnog dijela populacije, što je ujedno primarna zadaća Svjetskog dana osoba s Downovim sindromom obilježavanog 21. ožujka. Premda simboličan na više razina, ovaj datum pojedincu možda i može proklizati, ali ono što je zapečaćeno u široj kolektivnoj memoriji jesu šarene, rasparene čarape koje nosimo na taj dan. Znamo li zašto? Jer kariotip kromosoma Downova sindroma nalikuje paru neusklađenih čarapa; uparivanju s onom jednom "viška", onom trećom, onom koja unosi pomutnju u dinamiku svakodnevice.

Nastojeći doprinijeti vidljivosti ove tematike, na navedeni datum 2015. godine, tada anonimni srednjoškolac Giacomo Mazzariol (Jack) na svoj YouTube kanal postavlja video kojeg je snimio u suradnji s mlađim bratom Giòvannijem (Giò) koji ima Downov sindrom. Ovaj uradak naziva *The simple interview* preko noći je postao viralan i pokrenuo niz događaja koji su Giacoma naveli da svoju priču pretoči u roman, budući bestseller. Već iduće godine, produkcijska kuća Paco Cinematografica otkupljuje filmska prava na priču i poznati scenarist Fabio Bonifacci dobiva zadatak adaptirati knjigu u filmski scenarij, a Stefano Cipani režirati svoj prvi dugometražni film, obiteljsku komediju - *Moj brat lovi dinosaure*. Pretakanjem iz jednog medija u drugi (video - roman - scenarij - igrani film) sadržaj je tako mijenjao svoju formu, ali zadržao ono najvažnije: edukativno-transformativni potencijal, humor kao alat za lakšu prohodnost ozbiljnog sadržaja i veću prijemчивost važnih pouka te režiju apsolutne nepredvidljivosti i vitalnosti koja rezonira s karakterom samog sadržaja.

Nadalje, premda je film nastao po autobiografskom romanu, to ne isključuje mogućnost da su neki dijelovi filma (čak i knjige) fiktivni. S jedne strane razlog za to su izvanfilmske odrednice, odnosno umjetnička sloboda koja autoru dopušta svaki oblik intervencije u materiju. S druge

strane razlog pronalazimo u unutarfilmskim instancama - fokalizatoru (onome tko gleda) i naratoru (onome tko govori) - pa je tako ovaj film, ispričan kroz Jackovu perspektivu, neminovno pristran zbog njegove emotivne involviranosti u radnju i tinejdžerskih godina zbog kojih mu se sve doima puno dramatičnijim no što doista jest. Ovo predstavlja važan ključ za cjelokupno čitanje djela - dakle, kao prvo, naš pripovjedač je nepouzdan, a kao drugo, Moj brat lovi dinosaure nije film Giu, već o Jacku, odnosno - nije film o ljudima s Downovim sindromom, već o načinu na koji prnova s Downovim sindromom utječe na obiteljsku dinamiku i sazrijevanje njezinih pojedinaca.

Prema tome, žanrovsko-tematski okvir unutar kojeg se kreće ovaj film pripada tzv. filmu o odrastanju (*Coming-of-age* film) koji je često smješten u prošlost (Jack pripovijeda retrospektivno) te istovremeno uspijeva biti univerzalan i jako intiman - više nego na radnju, fokus stavlja na metamorfozu protagonista, njegov unutarnji monolog i emotivne prevrate. Također, premda lik Gia ne prolazi složeni narativni luk, njegov odnos s bratom je važan katalizator Jackova psihološkog profiliranja i ima nezamjenjivu ulogu u njegovoj preobrazbi. U tom smislu film se približava i drugom žanrovsko-tematskom okviru, onome tzv. prijateljskog filma (*Buddy* film) u kojem dva, uglavnom potpuno različita karaktera, kroz brojne nesporazume i izazovne situacije izlaze učvršćujući svoj odnos.

Oscilacije njihova osebujna odnosa pri tom su naglašene različitim filmskim izražajnim sredstvima od kojih se posebice ističu dva: glazba i boja. I dok izvanprizorna glazba ima važnu komentatorsku ulogu (primjerice pjesma *La Cura* Franca Battiata koja govori o ljubavi prema jednom "posebnom" biću ili *Narcotic* benda Liquid za vrijeme Jackove inicijacije u novom društvu), unutarprizorna ima jasnu narativnu, metaforičku i dramsku vrijednost. Važnu funkciju tu igraju bubnjevi koje Jack dobije od svoje tete kako bi nadjačao buku svojih misli (strah da bi brat mogao umrijeti mlad), koje potom svira u "cool" školskom bendu, a koje zapravo nauči svirati tek uz Gia. Naime, dok Jack maksimalno podliježe društvenim normama, Giò je autentičan - ne svira s notama, intuitivan je, igra se, slijedi svoju unutrašnju glazbu, transparentan je i direktan, pravi mali anarhist koji suprotstavlja Jackovu ukočenost nesputanoj hirovitosti da radiš što želiš kad želiš.

Također, svaki lik definiran je posebnom paletom boja čiji je spektar u skladu s njegovom osobnošću, odnosno s vizijom koju o njima ima Jack. U tom smislu, posebno je zanimljivo pratiti Giòv kromatski profil koji je u središnjem dijelu filma (dok Jack niječe njegovo postojanje) tamnijih nijansa, a u njegovoj prvoj i završnoj sceni crveno-plave boje.

Obje scene obavijene su velom znanstvene-fantastike, mistike i nadljudskog - prva, u kojoj je Giò u inkubatoru, zato što je Jack uvjeren da je superjunak, druga, ona u kojoj je Giò na karnevalu, zato što Jack zna da je Giò superjunak kadar promijeniti (njegov unutarnji) svijet.

3. METODIČKI PRIJEDLOZI ZA PRIPREMU, OBRADU I PONAVLJANJE

Ishodi

1. **OŠ HJ A.5.1.** Učenik govori i razgovara u skladu s interesima, potrebama i iskustvom
2. **OŠ HJ C.6.3.** Učenik objašnjava uporabu vizualnih i zvučnih postupaka i tehnika u filmu sa svrhom prenošenja poruke.
3. **OŠ HJ C.7.1.** Učenik obrazlaže utjecaj filma na razvoj stavova i vrijednosti
4. **OŠ HJ C.7.2.** Učenik obrazlaže značenje filma s obzirom na društveni kontekst
5. **OŠ HJ B.5.4. / OŠ HJ B.6.4. / OŠ HJ B.7.4. / OŠ HJ B.8.4.** Učenik se stvaralački izražava prema vlastitome interesu potaknut različitim iskustvima
6. **OŠ HJ C.5.3. / OŠ HJ C.6.3. / C.7.3. / OŠ HJ C.8.3.** Učenik posjećuje kulturne događaje u fizičkome okružju

3.1. AKTIVNOSTI PRIJE PROJEKCIJE FILMA

Motivacija

Aktivnostima prije gledanja filma želimo učenicima usmjeriti pažnju, djelomično rasvijetliti pripovjedne niti, prenijeti dio atmosfere jer će dobro vođenim motivacijskim razgovorom učenici biti aktivniji nakon gledanja filma. Aktivnosti su zamišljene da se odrade na nastavi u jednom ili dva školska sata prije gledanja samog filma.

Metode; slušanje, govorenje, vođeni razgovor, pisanje, vođeno istraživanje, gledanje

Usmjeravamo pažnju na suživot velike obitelji, usmjeravamo pažnju na suživot s članom obitelji s posebnim potrebama i kako ono djeluje na obitelj, učenici istražuju što je to Down sindrom.

Prva aktivnost - razgovor

Učenici pojedinci trebaju napisati dvije prednosti i jednu manu biti jedinac/jedinica.

Učenici s više braće i sestara trebaju napisati dvije prednosti i jednu manu imati braću/sestre.

1. Očekivani odgovori: imati svu pažnju roditelja, imati više stvari, ponekad biti usamljen/usamljena ili se ne može izvući iz obveza
2. Očekivani odgovori: imati društvo, posuđivati odjeću ili stvari, zajedničke aktivnosti, nemati mira, dijeliti pažnju roditelja, sve obveze padnu na starijeg brata ili sestru

Druga aktivnost - istraživanje Down sindroma

Učitelj može na dan aktivnosti obući različite čarape i prilikom uvoda u razgovor s djecom o Downovom sindromu, može ih pitati primjećuju li nešto kod njih neobično u odjevnoj kombinaciji i znaju li što ona znači. Učitelj može pokazati fotografiju simbola Downovog sindroma i pročitati im zašto je on baš upravo različite čarape. (Vidi esej.)

Učenicima pokazati videouradak koje je postavila Udruga down na svojim stranicama u sklopu projekta *I mi slikamo* <https://udruga-down.hr/i-mi-slikamo/>

Na videu se nalazi nekoliko priča koje su stavljene u video u trajanju 17 minuta. S učenicima se mogu pogledati sve priče, a može se izabrati i jedna.

Preporuka

- Video *Nera u vrtiću* je usmjeren i na djevojčicu s Downom sindromom i njezinu sestru Marinu koja joj pomaže u svakodnevnim zadacima kao i u emocionalnoj pomoći.
- Video *Svašta sam naučio* govori o dječaku koji želi biti glazbenik. Povežite film i video pitanjem kako djeca s Downovim sindromom crtaju svijet?

Učenici nakon odgledanog razgovaraju o zapaženom vođenim razgovorom. Je li im neka slika posebno bila zanimljiva? Tko je pomoć djeci s Down sindromom? Kako je objasnila odgojiteljica u vrtiću djevojčici Maji što je djevojčici Neri?

Treća aktivnost

Učenici podijeljeni u grupe istražuju što je to Down sindrom i zapisuju sažeto: Dvije natuknice o sindromu, dvije o obiteljima, dvije o mitovima o osobama s Downovim sindromom.

Mogu se koristiti materijalom na stranici <https://udruga-down.hr/o-down-sindromu/>

Četvrta aktivnost - filmski pojmovi

S učenicima ponoviti ili ih naučiti što su:

- Filmski rod
- Filmski plan
- Adaptacija
- Elipsa
- Zvuk u filmu (naglasak na prizornu i neprizornu glazbu)

Prezentacija - Filmska izražajna sredstva

3.2. AKTIVNOSTI UZ PROJEKCIJU FILMA

Motivacijski razgovor

Motivacijski razgovor s pitanjima neposredno prije gledanja filma ne trebaju trajati dulje od 4-5 minuta. Cilj ove aktivnosti je usmjeriti pažnju gledatelja na barem neke filmske elemente na koje će se trebati usredotočiti tijekom gledanja filma, a to će nam biti okosnica za analizu nakon gledanja filma. Razgovor mora dati gledateljima mogućnost za širok dijapazon osobnih odgovora, a opet ih usmjeriti prema onomu što će vidjeti u filmu. Ovaj razgovor se prilagođava predznanju gledatelja i ako učitelj/edukator ima uvid u njihovo znanje o filmskom jeziku ili o kakvim osobnim stavovima, motivaciju prilagođava u smjeru onog što je predviđeno analizom (vidi aktivnosti nakon gledanja filma) Ovdje su pitanja općenita, a nakon gledanja će se krenuti prema pojedinačnom.

Već ste se susretali s brojnim i dječjim i filmovima za mlade, a neki su gledali i one koji su snimljeni za odrasle. Međutim, svim je filmovima o superjunacima nešto zajedničko. Što su superjunaci? Koja obilježja imaju superjunaci? (Snažni su, hrabri su, imaju moći...) Kada kažem crvena boja, koji vam superjunak pada na pamet? Kada kažem zelena? Plava?

Slušate li neku određenu vrstu glazbe ili slušate „sve po malo“? Koji glazbenik je popularan među vašim vršnjacima? Posjećujete li koncerte ili ju slušate samo preko platformi? Je li vam ona važna ili je samo pozadinska glazba dok nešto radite?

Je li vam nekada neugodno u tuđe ime? Npr. kada gledate na televiziji nekog kako ružno pjeva, a vas je sram. Dizanjem ruke pokazuju; je li vam nekada bilo neugodno kako su se vaši roditelji ili braća i sestre ponašali u društvu vaših prijatelja/u trgovini/na ulici...?

Što je neprihvatljivo ponašanje mladih, ono na koje vas učitelji i roditelji upozoravaju da je opasno (pušenje, alkohol, droga..)?

Najava filma

Pitanja:

S obzirom na naslov filma i pripremu koju ste odradili u školi; što mislite tko će biti glavni lik u filmu?

Koji lik je prikazan kao superjunak i kako se njegova uloga kao superjunaka mijenja kroz film?

Zapamtite jednu scenu gdje je glazba važna likovima u filmu.

U filmu ćete vidjeti nepoželjna ponašanja mladih, koja je motivacija glavnog lika prilikom nepoželjnih ponašanja?

Listić 1 - Pitanja dok se gleda film

Prikazivanje filma

Prikazivanje igranog filma *Moj brat lovi dinosaure* redatelja Stefana Cipanija u trajanju od 102 minute.

Emocionalno - intelektualna stanka

Ona se može koristiti tijekom gledanja odjavne špice. Neka se djeca komešaju, pričaju, komentiraju za to vrijeme... Dopustiti im s gašenjem filma i paljenjem svjetla da malo srede dojmove.

3.3. AKTIVNOSTI NAKON PROJEKCIJE FILMA

Prije početka analize, učitelj/edukator si treba zabilježiti kakve su reakcije učenici imali na film. Prva pitanja učenicima oblikuju se obzirom na to. Na primjer: što im je bilo smiješno, što im je bio strašno, koji lik im je lik situacija bila posebno zanimljivo, koji im je dio filma bio neočekivan? Ovdje je očekivano da će učenici spomenuti konzumiranje opijata. S njima treba razgovarati o tome kako je ono prikazano i zaključiti da je Jack konzumirao marihuanu da bi se uklopio u društvo. Nakon toga, učenici popunjavaju u paru radni listić s pitanjima koja su im postavljena prije gledanja filma.

Čitaju se odgovori i popunjavaju po potrebi odgovorima drugih učenika.

Učenici nakon uvodnog dijela rasprave dizanjem ruke ocjenjuju film (od 1 do 5). Ovu radnju ponoviti na kraju analize da se vidi jesu li promijenili mišljenje.

Prva aktivnost - adaptacija i autobiografija

Učenicima se pokazuje prezentacija s djelima koja su čitali i gledali.

Pitati učenike je li riječ o istim djelima i kakvim su umjetnostima prikazani (književna, filmska, kazališna, plesna...), i pitati zapravo u čemu je razlika? Zatim im reći da su upravo definirali ADAPTACIJU koju, oni koji malo bolje znaju engleski znaju preko glagola *to adapt* – prilagoditi.

Ovaj je film adaptacija romana, a učenici trebaju pogoditi tko bi mogao biti osoba koja je pisala roman, tko prepričava radnju u filmu? Učenicima je blizak pojam pripovjedača u epskim djelima pa se za ovu priliku, u slučaju da se nisu susreli s pojmom naratora, učitelj/edukator objašnjava voice over naratora. Učenici bi mogli zaključiti da je vrijeme radnje u prošlosti i da narator prepričava događaje koji su se već dogodili. Nakon toga pustiti učenicima razgovor s autorom romana. (Trajanje 6:33) <https://www.youtube.com/watch?v=NQSnJHltbuk>

Gdje smo u filmu vidjeli stvarne osobe koje su inspiracija za stvaranje romana, a zatim i filma? (Odjavna špica) Puštamo učenicima kratkometražni film s engleskim podnatpisima koji su Jacka i Gia učinili viralno popularnima. (Trajanje 5:32)

<https://www.youtube.com/watch?v=0v8twxPsszY>

Druga aktivnost - fabula

Učenici će dobiti radne listiće 2 i 3 preko kojih će pokušati u grupama složiti kronološki slijed događaja.

1. Uvod - U obitelj dolazi brat s Downovim sindromom
2. Zaplet - Jacku brat Gio postaje izvor srama te zaniče njegovo postojanje svojoj simpatiji
3. Vrhunac - Laž o nepostojanju brata ga odvede toliko daleko da svi pomisle da je nacist
4. Rasplet - Jack roditeljima priznaje da je izvor njegove laži prvenstveno strah za Giovo život
5. Zaključak - Jack i Gio zajedno rade na kratkom filmu koji postaje viralan

Nakon slaganja prikažite pravilan redoslijed na prezentaciji i zamolite učenike da kažu jednom rečenicom kronološki uvod, zaplet, vrhunac, rasplet i završetak.

Listić 2 - Fabula kadrovi - za izrezivanje

Listić 3 - Fabula - za upisivanje redoslijeda radnje

Prezentacija - Fabula

Treća aktivnost - zvučna slika filma s naglaskom na glazbu i elipsa

Referirajući se na treće pitanje tijekom gledanja filma, učenici ponavljaju sve trenutke koje su zapisali gdje je glazba likovima važna. Tijekom ovog razgovora ćemo utvrditi vezu između dva brata, Jacka i glazbene grupe u školi, njegovu vezu s tetom i povezati s filmskim sredstvom elipse.

Zvučna slika filma je glas, šum i glazba.

Učenicima pustiti video predložak 1 - elipsa.

Učenike pitamo čuju li likovi glazbu, ili je ona montirana samo za gledatelje, a likovi je nisu svjesni? Učenici zaključuju razliku između prizorne i neprizorne glazbe.

Tko Jacku kupuje bubnjeve? (Teta, glazbenica poznatog benda.)

Kako glazba utječe dalje na njegov život i život njegove okoline? (Ulazi u glazbenu grupu u školi, ista ta grupa snima youtube videa, teta ga na zajedničkom ručku pita za youtube, Gio poželi imati vlastiti youtube kanal, video s Gioovog kanala žele članovi Jackove grupe staviti u svoj videospot...)

Koliko je vremena moglo proći između dva trenutka sviranja bubnja? Što se u međuvremenu dogodilo? (Jack i Gio odrastaju, prošlo je 9-10 godina.)

Definiranje elipse. Ako je riječ o učenicima 7. i 8. razreda, možda pojedini učenici znaju što su to eliptične rečenice. Pitati ih što nedostaje eliptičnim rečenicama.

Eliptične rečenice nemaju predikat, ali je iz surječja (konteksta) jasna obavijest. U selu lavež. (U selu čujem lavež.) Vatra! (Gori vatra!)

U filmu smo isto nešto „izbacili“, preskočili. Postupak je čest u kriminalističkim filmovima kada nam često označavaju podnatpisom da se nešto dogodilo 2 godine poslije.

Učenicima postaviti pitanje koje su razlike između dva kadra, a što je isto?

(Trebaju uočiti da je isto mjesto, ali različito vrijeme radnje. Da je Jack odrastao, da je izraz njegova lica postao ozbiljniji, da postaje sve ljući i da je kadar promijenio i boju.)

Video predložak 1 - elipsa

Četvrta aktivnost - boja i likovna umjetnost u filmu

Boja igra važnu ulogu u filmu, ona je izražajno sredstvo karakteristično za film, mijenja se prema raspoloženju i stanju glavnog lika i njegove perspektive.

1. Jack Gia vidi kao superjunaka

2. Jack je veselo i zaigrano dijete i ne razumije složenost bratove dijagnoze

3. Jack je sam jer je razljutio obitelj i prijatelje

4. Gio dolazi pružiti podršku Jacku

5. Jack ponovno vidi svog brata kao superjunaka

Govorili smo već da je Jack narator i da promatramo svijet iz njegove perspektive. Zato se mnogi detalji, ali i svjetlo, sjena i boja prilagođavaju njegovom raspoloženju.

U kojoj umjetnosti je još važna boja? (Likovnoj)

Što je prikazano na crtežu kojeg Gio radi na temu rata? (Osobu kojoj je suprug u ratu i tužno sjedi na klupici i jede sladoled.

Zašto se Gio odlučuje baš na sladoled kao motiv? (Jer ga Gio voli.)

Možete li zaključiti nešto o Giovom pogledu na svijet? (Gio želi utješiti osobu koja je tužna. Vrlo je emocionalna osoba. Pomaže onima oko sebe kako bi htio da drugi pomognu njemu. Svjestan je svoje okoline, ali njegov pogled na svijet nije uobičajen. Čak je u nekim segmentima i iznad očekivanog.)

Što predstavlja svastika?

Kada ju u filmu vidimo u pozitivnom kontekstu?

Zašto Gio oslikava majicu svastikom? (Da pokaže Jacku da ga voli. Gio razumije da su svi ljuti na Jacka zbog svastike i da je ona negativni simbol. Ali želi Jacku poručiti da je uz njega i da ga voli bezuvjetno. Gio voli da su svi oko njega sretni i veseli i pokazuje svoju neograničenu ljubav prema drugima.)

Peta aktivnost - filmski plan, kadar s obzirom na promatrača, kut snimanja

U prvoj prezentaciji su pripremljeni svi filmski planovi, ali za potrebe ove vježbe zadržat ćemo se samo na nekima.

Koje je važno mjesto za obitelj, na koje idu na samom početku filma? Parkiralište ispred supermarketa.

Koliko puta vidimo to mjesto u filmu?

Zašto je baš to mjesto obitelji važno? (Jer je tamo tata upoznao mamu i to je početak njihove obitelji.)

Kako zovemo ovaj filmski plan? Što se njime uvijek u filmu otkriva? (Total, mjesto radnje.)

Kadar s obzirom na promatrača smo podijelili na objektivni, subjektivni i autorski.

Učenicima se pokazuju tri kadra, zamolimo ih da nam kažu kako je kamera postavljena. Iz kojeg kuta je snimano,, gdje se nalazi obzirom na glumce, koliko daleko i u kojem rakursu.

1. Subjektivni kadar Gia iz kolijevke, mama objašnjava što će biti s Giom, a tata mu mahne. (Riječ je o subjektivnom kadru jer ga promatramo iz očiju Gia. Rakurs je oštri donji, kamera je usmjerena pod pravim kutom.)

2. Jack i Vito prvi put ulaze u školu. (Riječ je o objektivnom kadru, iz gornjeg rakursa koji naglašava njihov strah dolaska u novu školu, iz gornjeg kuta izgledaju maleni.)

3. Gio trči u usporenom snimku. (Autorski kadar, jasno je da tako ni objektivno niti subjektivno ne vidimo svijet. Autor, odnosno redatelj, time dodatno daje na važnosti riječima koje Jack izgovara.)

Za kraj učenici ponovno dizanjem ruke daju ocjenu filmu od 1 do 5. Zatim ih edukator/učitelj zamoli da u zraku samo ostave ruku oni koji bi nakon analize dali filmu višu ocjenu. Po potrebi se može pitati učenike zašto su se odlučili za višu ocjenu.

4. ZA ISTRAŽIVANJE

4.1. PROJEKTNO-ISTRAŽIVAČKI ZADACI

Za učenike su ponuđene aktivnosti, a učitelj bira što će im dati za zadaću s obzirom na njihov uzrast.

1. Nacrtaj Gia kako ga ti vidiš kao odraslu osobu, kakav je, što radi. (Učenici petog razreda)
2. Napiši pismo liku iz filma po izboru i reci mu/joj što si naučio o njemu/njoj gledajući film. (Učenici petog i šestog razreda).
3. Smisli novinski intervju za Jacka. Pazi da pitanja budu takva da traže dulje odgovore od da i ne. Smisli naslov za izmišljeni intervju. Prisjeti se razgovora koji je pušten nakon gledanja filma sa stvarnim piscem, Jackom. (Učenici šestog i sedmog razreda.)
4. Napiši filmsku recenziju na pogledani film. Pazi, filmska recenzija je subjektivna, sadržava sve važne informacije o filmu, sažeto prepričava radnju, ali je najvažnije da se u njoj nalazi mišljenje onog koji ju piše. Više o pisanju filmske recenzije možeš saznati u Malom priručniku filmske kritike dostupnom na linku www.sedmikontinent.org/zbirka/mali-prirucnik-za-filmsku-kritiku/ (Učenici 7. i 8. razreda.)
5. Snimi kratkometražni film „Intervju za posao“ sa suučenicom iz razreda. Pazi na filmski plan, kut kamere, pokušaj prilagoditi scenografiju, rekvizitu, kostimografiju. (Učenici od 5. do 8. razreda.)

4.2. POJMOVNIK

ADAPTACIJA – Prerada bilo kojeg književnog djela za film odnosno njegova ekranizacija. Pri adaptaciji književno djelo prilagođuje se filmskim mogućnostima i redateljevoj predodžbi o tome koja doživljajna djelovanja djela imaju prednost pri prijenosu u film pa je uvijek i riječ o “tumačenje” izvornoga književnog djela.

AUTOR FILMA - Osoba čiji stvaralački prinos vidljivo utječe na stilsku posebnost cijeloga filma. To su tipično redatelj, scenarist, snimatelj, scenograf, kostimograf, masker, montažer, film. skladatelj, a prigodno i lokalno i ostali (koreograf, ton majstor, majstor specijalnih efekata).

BOJA U FILMU – Boja je jedan od oblika filmskog zapisa koja se odnosi na osobinu svjetla i osvjetljenost prizora. Boje su određene tonom i nijansom, svjetloćom te zasićenošću. Boju u

filmu mogu odgovarati onima koje prikazani predmeti imaju u prirodi pa je riječ o prirodnim bojama, ili biti drugačije kada je riječ o stiliziranim bojama.

DUGOMETRAŽNI FILM - (također: cjelovečernji film), kategorija filmskog djela čija duljina može varirati od najmanje 60 minuta do, iznimno, 3 i više sati.

GLAZBA U FILMU – Filmsko izražajno sredstvo kojim se dodatno oblikuje vizualni sadržaj filma. Ako je izvor glazbe prisutan u samom prizoru nazivamo je prizornom ili ambijentalnom, a ako je glazba dodana na prizor nazivamo je neprizornom ili popratnom glazbom.

IGRANI FILM - filmski rod kojeg čine filmovi usredotočeni na uobičajeno narativno predočavanje zamišljenih svjetova i zbivanja. Ovakav film se posebno scenarijski zamisli, scenografski pripremi i glumački odigra.

NARATOR - (također: pripovjedač) nosilac naracije, odnosno govornog iskaza što se obraća gledatelju filma i vodi ga kroz filmsko izlaganje. Može biti vidljiv u kadru i tada se pretežito obraća gledatelju (gleda u motrište kadra), npr. komentator u obrazovnom i popularno-znanstvenom filmu ili spiker na TV-u. Kad je nevidljiv, javlja se samo kao izvanprizorni glas ili u off-u, ugl. apersonalno (glas pripada nespecificiranoj osobi), iako katkad (osobito u narativnom filmu) može biti i personaliziran.

REŽIJA - Središnji stvaralački postupak u izvedbi filma, onaj koji upravlja ostalim stvaralačkim prinosima filmu kako bi se došlo do cjelovita filmska djela. Osobu koja režira naziva se redatelj/redateljica.

SCENARIJ – tekst u kojemu se razrađuje prizorna strana odnosno scene budućeg filma. U igranofilmskom scenariju razrađuje se prizorno radnja filma uz specifikaciju ambijenata, likova i njihovih pojedinih postupaka i dijaloga. Dijalozi su obično izdvojeno pisani, a teži se i posebno označavati pojedine scene.

4.2. ZA ČITANJE I ISTRAŽIVANJE

Korisne mrežne stranice i članci o filmu:

- Recenzija filma na Volcano Red blogu: <https://volcanoredblog.wordpress.com/2021/06/08/moj-brat-lovi-dinosaure-il-mio-frat-ello-rincorre-i-dinosauri/>
- Intervju s Giacomom Mazzariolom: <https://www.youtube.com/watch?v=NOSnJHltbuk>
- *Jednostavan intervju* - video koji je Giacomo Mazzariol snimio sa svojim bratom Giovannijem: <https://www.youtube.com/watch?v=0v8twxPsszY&t=3s>

Korisne mrežne stranice o upotrebi filma u nastavi:

- Mala škola medijske pismenosti *Pojmovnik* - Kadrovi prema promatraču: <https://televizijastudent.com/kadrovi-prema-promatracu>

- Mala škola medijske pismenosti *Pojmovnik* - Vrste planova:
<https://televizijastudent.com/vrste-planova>
- Mala škola medijske pismenosti *Pojmovnik* - Kutovi snimanja:
<https://televizijastudent.com/kutovi-snimanja>
- Mali priručnik filmske kritike:
www.sedmikontinent.org/zbirka/mali-prirucnik-za-filmsku-kritiku/

5. POPIS KORIŠTENE LITERATURE

1. Težak, S. (2002). Metodika nastave filma. Zagreb: Školska knjiga.
2. Turković, H. (2021.) Tipovi filmskog izlaganja. Zagreb: Hrvatski filmski savez
3. Đorđić, A. (2021.) Film u školi. Zagreb: Hrvatski filmski savez
4. Mikić, K. (2001). Film u nastavi medijske kulture. Zagreb: Educa.
5. Gabelica, M., Težak, D. (2019.) Kreativni pristup lektiri. Zagreb: Naklada Ljevak
6. Filmska enciklopedija (2003.) urednik Ante Peterlić, Leksikografski zavod Miroslava Krlež. online izdanje. Posjećeno: 6. kolovoza 2025. <https://filmska.lzmk.hr/Projekt>

6. POPIS PRILOGA

1. Popis radnih listova

RADNI LIST 1 – Pitanja dok se gleda film

RADNI LIST 2 – Fabula kadrovi - za izrezivanje

RADNI LIST 3 – Fabula - za upisivanje redoslijeda radnje

2. Powerpoint prezentacija

Filmska izražajna sredstva

Fabula

Adaptacija

3. Popis slika u galeriji

FOTOGRAFIJA 1

FOTOGRAFIJA 2

FOTOGRAFIJA 3

FOTOGRAFIJA 4

FOTOGRAFIJA 5

FOTOGRAFIJA 6

FOTOGRAFIJA 7

4. Popis video isječaka

VIDEO ISJEČAK 1 - Elipsa

IMPRESUM

METODIČKI PRIJEDLOZI ZA OBRADU IGRANOG FILMA MOJ BRAT LOVI DINOSAURE

Autorica Informacija i eseja o filmu: **Marija Krstanović**, magistrica komparativne književnosti i bibliotekarstva, filmska kritičarka

Autorica Metodičkih prijedloga: **Ana Manjaka**, mag. edu. hrvatskog jezika i književnosti, učiteljica mentorica

Izvršna urednica: **Marija Georgiev**, magistrica filmske dramaturgije, marija@sedmikontinent.org

Glavna urednica: **Edita Bilaver**, predsjednica Udruge, edita@sedmikontinent.org

Nakladnik: Djeca susreću umjetnost, Nova Ves 18, 10000 Zagreb

U Zagrebu, lipanj 2025. godine, prvo izdanje

Udruga Djeca susreću umjetnost zadržava autorska prava na predmetni metodički priručnik animiranog filma Putovanje jednog princa koja je dio programa Udruge pod nazivom SEDMI KONTINENT.

Programe i djelovanje Udruge Djeca susreću umjetnost sufinanciraju Grad Zagreb, Hrvatski audiovizualni centar, Zaklada Kultura nova, Kreativna Europa MEDIA, te Ured za udruge.